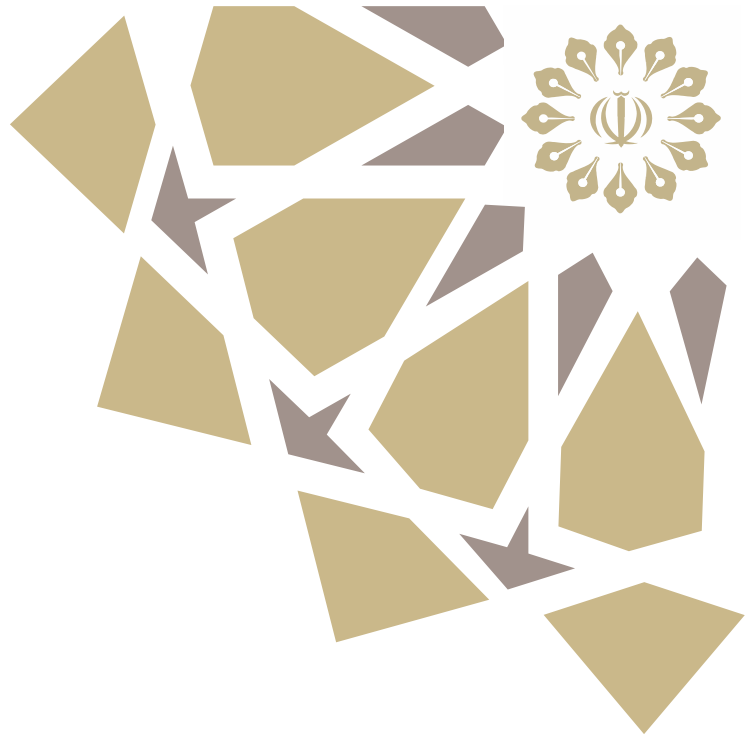

پژوهشکده شورای نگهبان
گزارش استدلالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

**طرح انتقال آب از دریای عمان به استان سیستان
و بلوچستان (مرحله دوم)**

پژوهشکده شورای نگهبان

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

طرح انتقال آب از دریای عمان به استان
سیستان و بلوچستان (مرحله دوم)

تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۱۱/۱۷

کد گزارش: ۱۴۰۱۰۸۱۷

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۰/۱۲/۰۷

پژوهشکده شورای نگهبان

طرح انتقال آب از دریای عمان به استان سیستان و بلوچستان (مرحله دوم)

درباره‌ی مصوبه

«طرح انتقال آب از دریای عمان به استان سیستان و بلوچستان» با پیشنهاد (۱۰۲) نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی، در تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۴ اعلام وصول و جهت طی تشریفات قانونی به هیئت رئیسه‌ی مجلس تقدیم شد.

مجلس شورای اسلامی نیز در تاریخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۲، مفاد این طرح را با اصلاحاتی تصویب و طی نامه‌ی شماره ۵۰۴/۹۴۵۰۵ مورخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۶ برای طی مراحل قانونی مقرر در اصل (۹۴) قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال کرد. شورای نگهبان، بررسی این مصوبه را در دستور جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۰/۱۰/۲۹ خود قرار داد و مفاد آن را از دو جهت واجد ابهام دانست و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۱۰۲/۲۹۳۲۷ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۲ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

سپس قانون‌گذار در راستای تأمین نظر شورای نگهبان، در جلسه‌ی علنی مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۱۷ اصلاحاتی را در مصوبه‌ی پیشین به عمل آورد و مصوبه‌ی اصلاحی را به موجب نامه‌ی شماره ۵۰۴/۱۰۲۱۹۴ مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۳۰ به شورای نگهبان ارسال کرد. شورا پس از بررسی مصوبه‌ی اعاده شده در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۰/۱۲/۴، مفاد آن را مغایر با موازین شرعی و قانون اساسی تشخیص نداد و نظر خود را در قالب نامه‌ی شماره ۱۰۲/۲۹۷۸۹ مورخ ۱۴۰۰/۱۲/۷ اعلام کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص طرح انتقال آب از دریای عمان به استان

سیستان و بلوچستان (مرحله دوم)»

ماده واحده -

[ماده واحده به شرح ذیل اصلاح می شود:]

متن ذیل به عنوان بند «خ» به ماده (۲) قانون توسعه و بهینه سازی آب شرب شهری و روستایی در کشور مصوب ۱۳۹۴/۱۲/۲۴ الحاق می گردد:

خ- وزارت نیرو با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت و نیز با استفاده از توان علمی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری مکلف است زمینه سرمایه گذاری داخلی یا خارجی برای برداشت آب، نمک زدایی، انتقال آب و استفاده از نمک و فلزات بازمانده از دریای عمان به استان سیستان و بلوچستان را فراهم نماید. خرید آب نمک زدایی شده و انتقال یافته برای جبران مصارف شرب در چهارچوب ماده (۲۰) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴^۲ از سرمایه گذار تضمین می گردد.

۱. ماده (۲) قانون توسعه و بهینه سازی آب شرب شهری و روستایی در کشور مصوب ۱۳۹۴/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲- در هر سه وضعیت عادی، تنش و بحران تأمین آب، اقدامات مذکور در هر یک از بندهای زیر به صورت مستمر انجام می پذیرد:

الف- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و سایر رسانه های دولتی مکلفند با هماهنگی وزارت نیرو برنامه هایی در زمینه ترویج فرهنگ مصرف بهینه آب، تولید و به صورت رایگان پخش و اشاعه نمایند.

ب- ...

ح- وزارت نیرو مکلف است سالانه نسبت به کاهش حداقل یک درصد (۱٪) از هدررفت آب در شبکه تا رسیدن به استاندارد بین المللی اقدام کند و گزارش عملکرد این بند را پس از ابلاغ قانون، هر شش ماه یکبار برای کمیسیون های عمران و کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی ارسال کند.

تبصره- آیین نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد وزارتخانه های راه و شهرسازی، صنعت، معدن و تجارت، نیرو و آموزش و پرورش و سازمان صدا و سیما توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه می شود و حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می رسد.»

۲. ماده ۲۰ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲۰- به وزارت نیرو و شرکت های تابع اجازه داده می شود، خرید آب استحصالی و

آیین‌نامه اجرایی این بند حداکثر سه ماه پس از تصویب، توسط وزارت نیرو تدوین و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

▪ دیدگاه عدم ابهام

الف) وزارت نیرو به موجب مقرره‌ی سابق مکلف شده بود با همکاری وزارت صمت و با استفاده از توان علمی معاونت عملی ریاست جمهوری، در زمینه‌ی «سرمایه‌گذاری داخلی» یا خارجی برای برداشت آب، نمک‌زدایی، انتقال آب و استفاده از نمک و فلزات بازمانده از دریای عمان، «اقدام» کند. عبارت «در زمینه سرمایه‌گذاری داخلی ... اقدام کند»، از این حیث که روشن نبود وزارت نیرو را موظف کرده است به صورت مستقیم و از منابع عمومی، اقدام به سرمایه‌گذاری در طرح انتقال آب از دریای عمان کند و یا اینکه صرفاً مکلف شده بود زمینه‌ی جذب سرمایه‌گذار داخلی و خارجی را فراهم کند، از سوی شورای نگهبان واجد ابهام شناخته شد. حال که قانون‌گذار در راستای رفع ابهام فوق، تصریح کرده است وزارت نیرو تنها مکلف است «زمینه سرمایه‌گذاری داخلی یا خارجی ... را فراهم نماید» و تکلیفی به سرمایه‌گذاری مستقیم ندارد، ابهام سابق شورا منتفی است.

ب) مطابق متن مصوبه‌ی سابق، وزارت نیرو مکلف شده بود نسبت به انتقال آب از دریای عمان «با اولویت انتقال آب به استان سیستان و بلوچستان» اقدام کند. اما نظر به اینکه از عنوان مصوبه این مفهوم به ذهن متبادر می‌شد که حکم آن تنها انتقال آب از دریای عمان به استان سیستان و بلوچستان است، نسبت میان عنوان و متن مصوبه‌ی سابق دارای ابهام شناخته شد. اکنون که مجلس شورای اسلامی در متن اصلاحی، عبارت «با اولویت» را حذف کرده است و حکم ماده واحده را به «انتقال آب از دریای عمان به استان سیستان و بلوچستان» محدود کرده است، ابهام مذکور رفع شده است و عنوان و متن مصوبه با یکدیگر همخوانی دارند.

→

پس‌اب تصفیه‌شده از سرمایه‌گذاران اعم از داخلی و خارجی، آب مازاد ناشی از صرفه‌جویی حقیقه‌داران در بخش‌های مصرف و هزینه‌های انتقال آب توسط بخش غیردولتی را حسب مورد با قیمت توافقی یا با پرداخت یارانه بر اساس دستورالعمل مصوب شورای اقتصاد، تضمین کنند.»

▪ توضیح اعمال تذکر

الف) مصوبه‌ی حاضر، یک بند به ماده (۲) قانون توسعه و بهینه‌سازی آب شرب شهری و روستایی در کشور الحاق می‌کند و در صورت تأیید آن توسط شورای نگهبان، اصلاحات آن در قانون مذکور اعمال می‌شود. اما با توجه به اینکه در انتهای مصوبه‌ی پیشین، عبارت «آیین‌نامه اجرایی این قانون حداکثر سه ماه پس از تصویب آن» ذکر شده بود و ماده (۲) قانون فوق و دیگر مواد آن، تدوین آیین‌نامه‌های اجرایی متعددی را مقرر کرده است، شورا متذکر شد که عبارت قانون‌گذار در این مصوبه اصلاح شود. اکنون با اصلاح عبارت به «آیین‌نامه اجرایی این بند»، تذکر مرحله‌ی قبل شورا اعمال شده است.

ب) در ذیل مصوبه‌ی سابق، عبارت «آیین‌نامه اجرایی این قانون حداکثر سه ماه پس از تصویب آن» «توسط وزارت نیرو تدوین ...» ذکر شده بود. واژه «آن» در انتهای این عبارت زاید به نظر می‌رسد و از نظر اصول نگارشی نیز واجد ایراد بود که مورد تذکر شورا قرار گرفت. اکنون در مصوبه‌ی حاضر، لفظ «آن» حذف شده است و تذکر فوق رعایت شده است.

▪ نظر نهایی شورای نگهبان

با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مصوبه‌ی مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح انتقال آب از دریای عمان به استان سیستان و بلوچستان، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸):

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل یا جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

گزارش استدلالی

پژوهشگاه شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید بهشتی (ره)، خیابان شهید سرافراز،

کوچه پنجم پلاک ۱۱ کد پستی: ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳

تلفن: ۰۲۱-۸۸۵۳۳۴۲۹

نمابر: ۰۲۱-۶۴۰۱۴۸۱۷

nashr-rc.ir

gcr.ac.ir